

Pesti diákélet.

A diáknyomor. — Nemzetiségi diákok.

Néha, szürke alkonyatkor, fölmerül előttem borus homlokával a kollégium képe s szeretnék ilyenkor, csak egy félóra, újra diák lenni: a „drukkmászterek“ padso- rában szorongani, kapukat döngetni, rovásra mulatni, a nagykábát árán éjjeli zenét adni, soha nem törődni, télben fázni, esőben ázni, utcasarkon megállni.

A diákélet!

Ma még csak teng-leng itt-ott, a perifériákon, de rövidesen nyomavész, lehanyaglik a multba és nem marad belőle semmi más, csak az emléke, a romantikája. Olyan sors vár rá, mint a pesti diákéletre, a melyről maholnap azt sem fogjuk tudni, hogy egyáltalán volt-e is valamikor? Immár lehunytt a pesti diákélet. Először egyenletlenkedés következett, pártok keletkeztek, majd egyesületekbe próbáltak összeverődni, dolgoztak is egy darabig, egyszer aztán abba is beleuntak, azaz, hogy nem bírták tovább — a szegénység miatt. Elaludt tehát minden jobb törekvésük, megszűnt az összetartás, a közérzés s maga a diákság lebukott, össze- lőrt, koldussá lett, nem egymás között kelt többé nemes versenyre, hanem küzdelembe kezdett az élettel, a szegénységgel, az irtózatossá- ggal.

A diáknyomor

problémája nem mai keletű ugyan, de bizonyos, hogy husz-harminc évvel ez előtt még ismeretlen fogalom volt. Szegény diákok akkor is voltak, mindig voltak és lesznek, nem volt azonban tömegszegénység és tömegnyomorúság, mint ma. Ma, a halálos terhű gazdasági válság alatt, a mikor hitelező és adós versenyeznek a kétségbeesésben, a mikor a nélkülözés, a munkahiány tizezereket meg százezereket kerget ki földel alól az utcára, a hideg télbe, a reménytelenségbe, nincsen szánandóbb senki a diáknál. Nem azt az eltörpülő kisebbséget értem én, a melynek vé-

letlen szerencséje megengedte, hogy monoklival fikszirozhat az utcán, hogy mint egyesületi elnök szerepelgesen a Mikulás-est rendezőségének az élén, hanem azt a vidéki diákot, a kinek az élete örökös küzködés, hányódás s nem egyszer koplalás. Azokra gondolok, a kik szűk, sötét odukban laknak, negyven korona hómani kereset fejében irodákban körmölnek s ha ettől is elesnek, akkor bekerülnek a népkor- hákra vagy lesznek ágyvrajárók, cim- írők, vállalkoznak a legalacsonyabb- rendű munkára is, csak megkaparit- hassák azt, a miből másnap estig ki- húzhatják szomorú kis életüket.

A pesti diáknak az élete nem más, mint vergődés egy napról a másra. Pedig hátra van még a másik nehezebb kérdés: az egyetemi előadások látoga- tása, a tanulás és a vizsgadijak, a melyeket éppen a legutóbbi időben olyan drágára szökkenetettek föl, hogy meg- roppan alattuk a szegény diáknép.

Ez azután egyik oka az egyetem- fulságos zsúfoltságának s egyuttal annak a sivár vizsgálati eredménynek is, a melyről a professzorok oly sokszor panaszkodnak. Az a diák, a ki napköz- ben a kenyere után lőt-fut, szaladgál, természetesen a legnagyobb igyekezet- tel sem lehet szóserint vett lelkiismeret- es *hallgató*, nem vizsgálhatik rende- sen, ezért nyulik ki aztán a négy esz- tendő hétre, nyolcra s így verődnek

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző			Osztályozás	
Cím	Pesti diákélet		Tárgy	378.27
Hely			Hely	
Idő	1914		Idő	1914
Személy			Személy	
Helyszám			Helyszám	
Forrás	Esti újság			
Bp.	1914	1/21		
(Hely)		(Idő)		(Köt. v. füz.)

össze az egykori sokreménységű gó- lyvából a — mezei hadak. Ha tehát zsufolt az egyetem, annak okát nem kell éppen a hanyagságban keresni, a vizsgálatok eredménytelenségében, vagy nem tudom én, mi másban. A baj egy sokkal mélyebb jelentőségű szociális kérdés.

Ellenvetésül föl lehetne ugyan hoz- ni, hogy a szegény diák helyzete még ma sem lenne olyan aggasztó a szor- galmasabb tanulás mellett, hiszen si- keres alapvizsgálattal és kollokvium- mokkal minden ember jogcímét for- málhatja a tandíjmentességre, a mi ma- gában is nem kevés segítség és ott vannak végül az alapítványok és a nagy állami ösztöndíjak.

Ez igaz, csak hogy a tandíjmentesség még senkinek sem biztosított megél- hetést, az ösztöndíjat és az alapítványt pedig megkaphatná ugyan a jól ta- nuló szegény diák is, de nem kapja, mivel jól tanul esetleg az is, a ki nin- csen rászorulva és nem egyszer ez fogja megkapni s nem a kopottkabátú, kítaposott cipőjű filozofert. Az irány- adó és döntő tényező tudniillik, mint szép hazánk minden négyyszögölyvi földjén, elsősorban itt is a protekció. S azután az alapítványok tulnyomó többsége nagyon elszigetelt: leszármá- zás, föltételek kikötése stb.

Nemzetiségi diákok.

Mikor az alapítványokról szölok, le- hetetlen ki nem térni nemzetiségi diákjainkra. A tudományegyetem vala- mennyi fakultásán hemzsegnek a szerb, horvát, román, sváb és tót hall- gatók, a műegyetemet pedig úgy elle- pik, hogy egy-egy menzai ebéden alig hallani miattuk magyar szót.

A nemzetiségi diák soha egy kollok- viumával el nem marad, sőt a tul- nyomó többsége kitűnő indexszel in- dul haza az esztendő végén és a mel- lett még urizál is itt, minálunk. Szor- galmukat, kiváló előmenetelüket egy- szersmindenkorra biztosítja az anyagi gondtalanság. A szerb, a tót és az oláh nép nemcsak érzi és nemcsak szóval hirdeti, hogy az ifjuság a jövődő vi- rága, hanem gondja van rá, hogy idő- vel valóban a disze, a virága, az ír- nyítója és vezetője legyen politikai, kulturális és gazdasági vagy állami ki- alakításában s talán egyszer a — meg- alakításában is. A nemzetiségi hallga- tók az egyetem után a kávéházakban gyűlnek össze s törzsasztalaiknál cse- vegnek, anekdotáznak és vitáznak szenvedelemmel. Hogy miről, nem tu- dom, mivel nem értem. S a nemzeti- ségi diák, ha tanít is, csak passzióból tanít, csak azért, hogy megtakarítsa vagy megduplázza a zsebpénzét, de sohasem, mert rá lenne szorulva,

Anyagi függetlenségükről, előhaladásukról gondoskodnak az otthonvalók. A nemzetiségi nagybirtokosok, az egyesületek, a komiték, a bankok, a többé-kevésbé nyílt célú társaságok olyan hatalmas alapítványokat tettek eddig is egyeteminken (és tesznek most is), hogy fiaik játszva s mi közöttünk üntetve lépik át jövőző haladásuk, boldogulásuk utolsó stációit. Nincsenek ránk szorulva, nincsenek lekötelezve senkinek, megismerik nyomoruságunkat és bizonyos, hogy nem kérnek belőlünk. Ettől a megtiszteléstől nem kell tartanunk, ők maguk pedig hivalkodnak vele.

— Az apám. — mondja egy oláh teknikus — mikor utnak indított, számba dugta a puskája csövét s ezzel bucsuztatott el: *Ha megtudom, hoau a mauarokkal barátokozol, iau foagom szétrepíteni a fejedet, te nyomirult!*

Ilyen oláh- és tót-asztaloknál ülök nem egyszer s ha látom azokat a szégyény magyar fiukat, a kik dideregve, színevesztett kabátban surrannak el a kávéház ablakai alatt a falat kenyér után sietőben, vagy kondíciót keresgélve, nem sok elmélkedés kell hozzá, hogy ugy körvonalaiiban, magam előtt lássam a gyászos véget.

A magyar alapítványoknál

nem mindig a méltányosság az irányadó s egyébként is a sok-sok ezer magyar diák mellett ezek alig jöhetnek tekintetbe. A műegyetemen éppen most nyolcvan alapítványi hely üresedett meg. Láttam, a mikor a teknikusok

Forrás: .....

(Hely)

(Idő)

tömegekben csődültek a pályázati felhívás köré és láttam elszontyolodott távozásukat, miután *mind a nyolcvan alapítvány — zsidó alapítvány volt.*

A zsidó egyetemi hallgatók hivatalos egyesületének a háta mögött ott állanak a szabadkőműves páholyok, tanulmányaiknál pedig a hitsorsosaik, a felekezetük, a hitközségük vagy valamelyik mecenás karolia hónaljuk alá a segítő, biztató, szerető testvéri kezét. Elismerés illeti őket érte. Csak a legnagyobb dicsérettel emlékezhetünk meg arról az összetartásról, közérzésről, a mely nem tudná nézni, hogy egy is elbukjon közülük s a mely mi közöttünk régen számkivetett fogalom lett és ha előfordul is hébe-korba, csak fehér holló, semmi más.

Itt ebben az irdatlan házrengetegben ezer meg ezer diák hanyódik, ténfereg, elesik és sanivarog, küzködik magárahagyva, saiat erejére utaltan, idegenül a létért való keserves harcban. Hol él ez a diák és miből él, hogyan készül utjára a nemzet szemefénye, a jövő Magyarország, arra rövidesen rá fogunk térti.